

UDC: 821.161.2:82-3

**КОХАННЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ВІЙНИ У ЧАСОПРОСТОРОВИХ ВИМІРАХ
(ЗА «КОРОТКИМ РОМАНОМ» ГАННИ ДАНИЛЮК
«ДЕСЯТЬ ДНІВ БЕЗ ВІЙНИ»)**

Марта Хороб
orcid.org/0009-0005-7160-3444

Кандидатка філологічних наук, доцентка,
Івано-Франківськ (УКРАЇНА),
e-mail: khorob@ukr.net

РЕФЕРАТ

У статті аналізується остання за написанням книга сучасної української письменниці Ганни Данилюк «Десять днів без війни» (2025). *Мета статті* – осмислити тему кохання на тлі сьогоденної російсько-української війни крізь призму часопростору. *Дослідницька методика*. У дослідженні використовується конкретно-історичний, герменевтичний та метод рецептивної естетики. *Наукова новизна*. Вперше в українському літературознавстві проаналізовано нещодавно опублікований «короткий роман» (з науковим доведенням використання цього жанру авторкою) у площині «авторського хронотопу» і вмілим переплетенням його з «соціально-історичним хронотопом» у творі. *Практичне значення* статті у тому, що її результати можна використати при дослідженні сучасних творів про війну перших десятиліть ХХІ століття, а також при осмисленні творчості Ганни Данилюк.

Ключові слова: Ганна Данилюк, тема кохання і війна, художній час і простір.

**LOVE THROUGH THE PRISM OF WAR IN TIME-SPOT DIMENSIONS
(BASED ON THE «SHORT NOVEL» BY HANNA DANYLIUK
«TEN DAYS WITHOUT WAR»)**

Marta Khorob
orcid.org/0009-0005-7160-3444

Candidate of Philological Sciences (Ph.D.), Associate Professor,
Ivano-Frankivsk (UKRAINE),
e-mail: khorob@ukr.net

ABSTRACT

The article analyzes the latest book by contemporary Ukrainian writer Hanna Danyliuk, «Ten Days Without War» (2025). The *purpose* of the article is to explore the theme of love against the backdrop of the current Russian-Ukrainian war through the prism of time and space. *Research methodology*. The study uses concrete-historical, hermeneutic, and receptive aesthetics methods. *Scientific novelty*: For the first time in Ukrainian literary studies, a recently published «short novel» (with scientific proof of the author's use of this genre) is analyzed in terms of the «author's chronotope» and its skillful interweaving with the «socio-historical chronotope» in the work. The *practical significance* of the article lies in the fact that its results can be used in the study of contemporary works about the war of the first decades of the 21st century, as well as in understanding the work of Hanna Danyliuk.

Keywords: Hanna Danyliuk, the theme of love and war, artistic time and space.

Восьма художня книга відомої на Прикарпатті письменниці й заслуженої журналістки України Ганни Данилюк показала, що вона має талант не лише до написання поезій («Осінній блюз пахучого дощу» – 2007, «Осінні бриндуші» –

2022, «Моя війна» – 2023, «Світлотіні» – 2024, «На гойдалці часу» – 2025, але й до творення малих та середніх епічних форм (перший розділ «Падає сніг на серце» із книги «Моя війна» чи оповідань із збірки малої прози «Одна війна на двох» – 2024, художньо-документальної повісті «Віденська кава або Український Людомор» – 2023, 2024). Останнє за публікацією видання, що, згідно із сучасною жанрологією, може вважатися повнокривною повістю, все ж межує з так званим «коротким романом» – «Десять днів без війни» (2025). Оскільки точного, чіткого розмежування чи аналогу дефініції «повість» в мовах західноєвропейських не існує, а з тих, що наявні в перекладі з англійської (tail, story, short novel, long short story) – якраз останнє поняття найближче до жанрової сутності твору Ганни Данилюк, повторимо – «короткого роману».

До речі, за С. Кривенком, цей жанр започаткований М. Могилянським в українській літературі в кінці 20-х – початку 30-х рр. ХХ століття [7, с. 160], та у зв'язку із репресіями і знищенням письменника три його «маленькі» романи залишились по суті невідомими для читача до 90-х ХХ ст. (опубліковано тільки «Честь»). Крім того, опираємось на міркування чеського дослідника Й. Грабака, який вважав, що стосовно розрізнення, розмежування жанрів, варто враховувати «сприйняття жанру читачами», тобто: «...спиратися на ставлення до тексту тих суб'єктів, які його сприймають» [цит. за: 9, с. 20]. На цьому наголошував і український учений Р. Гром'як: «Будь-яка філологічна операція з будь-якими явищами художньої літератури певним чином опосередковується рецептивними процесами мовця – дослідника, вчителя, журналіста, наївного читача» [3, с. 251].

Врешті, повість має «однолінійний сюжет» [6, т. 2, с. 225], а в творі Ганни Данилюк головних – кілька сюжетних ліній (Інна – Олександр; Олег – Калина; Василь – Василина), але з великою кількістю сюжетно-образних розгалужень, в яких діють чи згадуються до семи десятків персонажів. А втім, нерідко «розмежування повісті та роману менш виразне» [4, с. 554] навіть для багатьох відомих творців цих жанрів. І хоч сучасні різновиди великої прози не сягають романів, скажімо, доби французьких реалістів – Ф. Стендаля, О. Бальзака, Г. Флобера, братів Елмона і Жуля Гонкурів чи Е. Золя, додамо – і найбільших романних форм в українській літературі: М. Старицького, Панаса Мирного, І. Франка в ХІХ чи У. Самчука, М. Стельмаха, П. Загребельного або Вал. Шевчука у ХХ століттях – ні за обсягом, ні за панорамністю зображеного, ні за глибиною осмислення типів, характерів, проте і в «короткому романі» по-своєму і на значно меншій площі талановитий творець здатний художньо переконливо відобразити те, що, за Іваном Франком, «людина – це продукт свого оточення, ...природи та суспільства, серед яких вона живе, що з усіма цими чинниками вона пов'язана безліччю нерозривних уз...» [2, с. 180]. Підтвердженням цього може бути і твір Ганни Данилюк.

Авторка зуміла так майстерно згустити час, так подати його насиченість, оту максимальну наповненість подіями-реаліями, переповненість почуттями, переживаннями, на які в мирний час ідуть місяці, роки, а інколи й десятиліття, а тут вони відбуваються і відтворюються впродовж всього десяти днів. Уміння переплести «художній» і «реальний час» та ввести їх у «соціально-історичний

час» нинішньої російсько-української війни крізь долю головних і другорядних чи навіть епізодичних персонажів, дає свої плоди – письменниці віриш і з цікавістю прочитуєш книгу від початку і до кінця.

Оскільки події в творі відбуваються впродовж короткого проміжку часу (10-ти днів) і в конкретних топосах, то насамперед варто говорити про часові й просторові координати запропонованого для осмислення «маленького» роману. І хоч дослідників цієї проблеми в науці і, зокрема в літературознавстві, було чимало, назвемо хоча б деяких (Р. Інгарден, Ю. Кляйнер, В. Вернадський, М. Бахтін, О. Чичерін, Нонна Копистянська, Стефанія Скварчинська, Н. Мисливець, М. Ільницький, В. Будний та ін.), та найбільше опиратимемося на глибоку працю львівської дослідниці Н. Копистянської й на окремі складові хронотопних схем, нею ж і запропонованих [див.: 5].

Події у творі започатковуються із інтригуючого знайомства Олександра та Інни (що й становитиме зав'язку твору), неординарних, мужніх та інтелектуальних за освітою особистостей воїна й волонтерки, де спершу превалує емоційно-чуттєвий приплив енергії у стані поки що чисто зовнішньої (захоплення красою саме цієї незнайомки) симпатії-закоханості з першого погляду зголоднілого за мирними, не військовими переважними буднями бійця (чотири місяці першого полону доживав у донецьких таборах), якому у зв'язку з новим пораненням відведено ще десять днів на реабілітацію. Дещо подібна ситуація в Інни, яка теж поранена (ходить «з коштуриком на милицях»), а хлопці з її бригади «порозкидані по карпатських реабілітаційних центрах», та сама вона має перебути ці дні у відпочинковому комплексі серед вічно красивих і неповторних гір.

«Персональний час» головних героїв не може існувати без опису простору, який в головному простягається на західних теренах України (Східниця – Трускавець – Карпати та карпатські села: Довбушанка, Голови... – Львів – Борислав – Дрогобич – Косів – Коломия...), але в спогадах, згадках, ретроспекціях доповнюється і часопростором насамперед східних частин України, на котрих відбуваються військові жорстокі бої, учасниками котрих вони є безпосередньо або відносно опосередковано як для волонтерів, які не раз ризикують своїм життям. Сюди ж входить і ворожий простір (спершу тюрма в окупованому Донецьку, а згодом – у Ростові), в якому перебуватиме Олександр з побратимами, вдруге потрапивши із серйозним пораненням в полон після драматично-трагічних, а також щасливих «десяти днів без війни».

А поки що у спресованому часі глибшого знайомства закоханих з першого погляду (адже Олександр все зробить, щоб Інна відповіла йому взаємністю за максимально короткий «сюжетний» час) вони вводять у нього мініоповіді, окремі штрихи про своє родинне оточення, про друзів, побратимів, знайомих, про себе. Вихідці з інтелігентних сімей: мати Олександра вчителька української літератури, яка обожнює Тичину 20-х (треба ж – «О люба Інно, панно Інно...»), а прапрабабуся Єлена була солісткою Віденської опери, таки дочекавшись свого чоловіка Гната, який повернувся з фронтів 1-ої Світової з обмороженими ногами та простреленою легенею. І тут же паралель із нинішньою російсько-українською війною, її окремих «сюжетних епізодів»:

«шанс залишитись живим серед п'ятьох... друзів», «шанс відкинути москалів на два кілометри» і загострити «глибоку рану на нозі» до стану потреби реабілітації завдяки ще й підкріпленню 28 навчених молодих призовників... Невипадково Сашко був п'ять разів поранений і нагороджений орденом «За мужність» та орденом Богдана Хмельницького 3-ого ступеня, виправдавши походження свого імені, бо Олександр з грецької – це «той, хто захищає людей». У Інни в 2016 загинув найстарший брат Мирослав, спортсмен, який добровільно пішов на фронт воювати (на Донбас), а несли його друзі, з якими ледь не згорів у Будинку профспілок, будучи учасником Майдану... Сьомий рік воює Олександр з ворогом (Донбас, Дебальцево), а згадується (відповідно до їзди по карпатських дорогах) похід-екскурсія з друзями-журналістами зі Львова по стежках «молодості Івана Франка» ще до війни, і ту жахливу грозу з градом, завдяки котрій і відбулося знайомство з Василем, до якого вони не можуть не заїхати зараз.

Письменниця, впевнено ведучи змістову наповненість твору й, зокрема, розвиток дії, вклинює в «авторський хронотоп» вічну проблему життя і смерті не тільки в долях головних, а й другорядних чи епізодичних персонажів. У творі відчутний стрімкий рух сюжетних колізій, нерідко побудованих на контрастах. Так, прагнучи якомога швидше зустрітись з другом Василем, його сім'єю, познайомити зі своєю коханою Інною, вони несподівано потрапляють...на його похорон, що звучить і сприймається як різка антитеза до плавної, радісно відкривавчої дороги, яка щораз більше поглиблює зароджене глибоке почуття в контексті чарівної природи Карпат. Та емоційно-психологічний шок від побаченого релігійно-ритуального похоронного дійства, від прощання з загиблим побратимом під Бахмутом, у якого залишилось троє синів (Остап – чотирнадцяти, Володимир – дванадцяти років, а Назарчик має йти у знаковий перший клас), посилюється, адже нещасна дружина Васирина повинна ось-ось народжувати донечку Юлю, про яку так мріяв Василь. Оскільки «сюжетний» і «образний» хронотоп дуже ущільнений, наче зливаючись в один, ніби накладаючись один на одного, то щойно народжене почуття кохання Сашка й Інни випробовується у таких екстремальних і вкрай важких обставинах. В усьому підтримуючи Василеву дружину, її дітей, поки вона не повернеться з пологового будинку з немовлям, вони, як і все село, змушені ще раз пережити уже другий похорон, абсурдний, жахливий, оскільки лікарі не радили Васишині народжувати ще одну дитину у зв'язку з поганим станом здоров'я.

Два похорони в одній сім'ї за тиждень, п'ять – за пів року в селі Довбушанка... А скільки по всій Україні... Так «авторський хронотоп» переплітається з «соціально-історичним» у згадках про загиблих, в пережитому персонажами чи уявному просторі війни поза кадром так би мовити. Батько Інни Святослав Ігорович – науковець, академік, талановитий винахідник важко пережив і переживає загибель двох старших синів, які пішли добровольцями на фронт, будучи вихованими в патріотичному дусі, а наймолодший Остап повернеться з Італії після лікування... з двома протезами. Валентина Яремійко (ще одна стражденна доля) втратила у Миколаєві двох батьків і синів-близнят, а тепер, народивши донечку (чоловік – військовий льотчик воює на фронті),

годуватиме материнським молоком свою і Василеву Юлечку. І таких історій-вкраплень чимало в романі.

Та найвищої вершини, тобто моменту «найбільшого напруження композиції» [6, Т.1, с.535] – кульмінації, авторка досягає не в кінці твору, а набагато швидше, коли відбувається «перелом в сюжетних лініях», коли спресований час і простір впливають на складне рішення щойно створеної нової, люблячої одне одного, сім'ї, яку благословляють Іннині батьки – Марта Хризостонівна і Святослав Ігорович, – усиновити і виховувати чотирьох нерідних дітей. Але це будуть їхні діти, бо це кровинки найкращого друга Василя, побратима, яких не можна залишити сиротами, а навпаки – при допомозі батька й матері, брата Олега й Каліни та інших співчутливих людей дати їм шанс на любов, підтримку матеріальну й духовну, на професійне спрямування їхніх нахилів, уподобань, на щасливе майбутнє... Тим паче, що діти вже сильно прив'язались як до Олександра з Інною, так і до щирих, добрих, розумних дідуся Святослава, з яким особливо зблизився наймолодший Назарчик, так і до бабусі Марти. Власне, такий рідкісний вчинок – це справжній подвиг і справжня, а не на словах, вірність дружбі, побратимству, це, врешті, справжнє кохання однодумців, у яких так багато спільного і в житті, і в характерах, і в поглядах на світ. Адже це так непросто, а неймовірно важко виховувати не одну нерідну дитину, а чотирьох – різного віку: від підліткового до віку немовляти, різних внутрішніх світів та ще й травмованих смертю найрідніших для них людей.

У творі чітко проглядається висока моральність і духовність героїв у більшості персонажів, їхня християнськість і релігійність, що завжди було притаманно для українців, за дослідженнями філософів, етнопсихологів. Досить згадати хоча б праці Г. Сковороди, О. Кульчицького («Риси характерології українського народу»), В. Яніва, І. Мірчука чи філософа, історика, славіста Д. Чижевського («Нариси з історії філософії на Україні» та ін.).

Так, становлення характерів усиновлених дітей відбувається і через спілкування з найріднішими тепер Інною-матір'ю та Олександром-батьком, теперішньою бабусею Мартою Хризостонівною, колишньою завідуючою відділенням у пологовому будинку, тепер пенсіонеркою, справжньою майстринею у домашній кулінарії, у приготуванні найсмачніших страв для них та дідусем-професором, які своєю любов'ю, ненав'язливою педагогікою, щирим і безпосереднім спілкуванням, дотриманням традицій, звичаїв інтелігентних українських сімей, формують їхній світ у гармонії, родинності, у повазі й любові один до одного, намагаючись зменшити біль тяжкої втрати. З одного боку, авторка через окремі сюжетні епізоди, вкраплення, штрихи ніби сповільнює ритм твору, з іншого – особливо прискорює його. Назарчик не хоче відпускати тата Олександра на війну, бо вже загинув його рідний батько Василь, через війну померла його матір... Тому він дарує йому маленького ангелика, до якого молився два дні, щоб той зберіг Олександрові життя. Інну, яка волонтерить десь шість років, не раз рятувала віра у Всевишнього, як, приміром, одного разу, не маючи особливого досвіду в їзді на машині, вона зуміла замінити пораненого водія і так мчала по знищеній ворогом дорозі

кілометрів двадцять, що врятувала життя всім п'ятьом, разом із нею, пораненим, при цьому весь час повторюючи: «Ісусе, любий, порятуй нас. Порятуй, Ісусе!» [1, с. 16]. Це вона подарує Олександрові, в якого теж закохається чи не одразу ж, також ангела-охоронця, коли він купить нову машину, із словами: «Ангел – в дорогу, / Христос – на шляху, / Святий Миколаю, дорогу освяти, / Матінко Божа, заступи і охорони» [1, с. 13]. З цими ж словами мама Інни відправляла її і брата Остапа «волонтерськими дорогами». Постійні молитви Інни та всієї родини за Сашка, коли він вдруге потрапить із побратимами у полон, та ще й із скаліченою рукою. І подібних прикладів ще чимало можна зустріти в творі.

Ще одна сюжетна лінія торкається зародження кохання у рідного брата Олександра – Олега і Калини. Та, на відміну від Інни й Сашка, які одружуються вперше, хоч йому у років під сорок впало таке щастя, ніби з неба, то друга пара уже пережила трагедію втрати першого шлюбу (в автокатастрофі загинула Олегова дружина і двоє дітей, у Калини – загинув чоловік на фронті). Хоч вони обоє, очевидно, довго йшли до цієї щасливої зустрічі, та Ганна Данилюк художньо аргументовано переконує реципієнта у подальшому їхньому happy end'і. Авторка переплітає всі головні сюжетні лінії, надаючи їм мотивованого розвитку дії та перспективи у майбутньому. Так Олег, дужої статури чоловік, спортсмен, який працює на тренувальній базі в Австрії, ставши хресним батьком найменшої донечки Юлечки та виконуючи місію хресного батька («допомагати братові вивести в люди оцих юнаків, молодшого братика і сестричку» [1, с. 115], вирішує з усіма, що він забирає двох старших хлопців на свою базу, Володю готуватиме по спортивній лінії, а Остап навчатиметься в математичному коледжі, маючи до цього нахил, Назарчик буде під опікою Святослава Ігоровича, а найменшенька Юлечка та й дівчинка, яка народиться від любові Сашка й Інни, будуть виховуватися жіноцтвом, загалом усіма у батьківському домі.

Так час і простір то ущільнюючись, то розпросторюючись в Україні і далі, на закордоння (Австрія, Відень), сприятимуть завдяки інтелектуальним і сильним та добрим особистостям різного віку, їхньому патріотизму і в тилу, і на фронті (Олег не раз допомагав бійцям то приладами нічного бачення, то термобілизною чи куртками-бушлатами..., Олександр з воїнами, які пройшли реабілітацію, знову відправляється на фронт) все робитимуть задля вибудовування нормального майбутнього як для юних, молодих, так і дорослих мешканців України.

В «соціально-історичний хронотоп» короткого роману Ганна Данилюк вводить авторський публіцистичний відступ про «одвічних ворогів України – московитів, яким завжди бракувало чужого майна, чужих земель, а зі своїми (також колись загарбаними) не вміли, не хотіли, не могли, або навіть не намагалися, навести лад. Звикли грабувати, нищити, гвалтувати і вбивати, та дика орда вдерлася на Україну з невластивим нормальним людям бажанням: показати свою воєнну міць, свою нахабну зухвалість, свою мниму вищість над українством» [1, с. 122]. Зрозуміло, що тут відчутна багатолітня праця

журналіста і авторське право апелювати «до знань і досвіду читача» (Н. Копистянська).

За міркуваннями головних героїв (Олеся та Інни) авторка піднімає філософську проблему випадкового і закономірного, що вводяться у «персональний» і «сюжетний час» як «час випадку» (М. Бахтін) чи «випадкову одночасність». Адже: чи випадкова їхня перша зустріч, коли Олександр йшов саме до Інни через великий зал, де було багато столів, чи випадково обоє потрапили під таку благодатну для них зливу. Як, врешті, чи випадково вона побачила рекламу відпочинково-готельного комплексу «Три сини і донька», де вони вперше познайомляться, приїхавши на реабілітацію. І цей дивний збіг, що в родині Інни народжуються три хлопці і одна дівчинка вже у четвертому поколінні підряд... Невипадково у європейській філософії довгий час існувала «ідея про феноменальний, суб'єктивний характер категорії випадковості, використання якої пояснювали неповнотою... нашого знання, наявністю явищ і процесів занадто складних з точки зору причинного аналізу систем» [8, с. 82]. І хоч наука в цьому питанні сьогодні доповнилася новими міркуваннями, та вищезапропоноване розуміння цього поняття якраз ближче до сутності твору Ганни Данилюк.

Отож, талановито вибудована часопросторова структура короткого роману Ганни Данилюк «Десять днів без війни», розкладаючи її на авторський та персональний час, що плавно переплітається з соціально-історичним часом, допомагає реципієнтові відчувати ідею твору – війна – це протиприродне, наскрізь негативне явище, що нищить цвіт нації, руйнує сім'ї, забираючи батьків від дітей, а синів, чоловіків від матерів, дружин, їхніх родин, позбавляючи життя як молодих, так і досвідчених захисників, яким би жити, творити, учити і виховувати дітей чи онуків. Ось чому загибелі, звісткам про тих, хто пропав безвісти чи потрапив у ворожі тюрми, втраті здоров'я бійців під жорстокими тортурами московитів у творі протистоїть всеперемагаючий оптимізм, віра в існування глибокого і світлого, красивого і щасливого кохання, що здатне перемогти полон, інвалідність і смерть. Він базується і на матеріальній, моральній та духовній підтримці воїнів їхніми сім'ями (зрозуміло, й державою) та родинними й національними традиціями, християнсько-духовними максимами, за якими навіть небесні сили, ангели-охоронці допомагатимуть захисникам не зломитися, вистояти і перемогти цю ординську навалу задля щасливого майбутнього народу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Данилюк Г.М. Десять днів без війни. Івано-Франківськ : ТОВ «ГАЛИЧИНА-ПАК», 2025. 284 с.
2. Франко І.Я. Влада землі в сучасному романі (1891) (історичний розвиток жанру роману). Франко І.Я. Збір. творів: у 50 т. Т. 28. Київ : Наук. думка, 1980. С.176–182.
3. Гром'як Р. Літературна рецепція в компаративних студіях. *Літературознавча компаративістика*: навч. посібник / ред. Р.Т.Гром'як, І.В.Папуша. Тернопіль Ж Ред.-вид. відділ ТДПУ, 2002. С. 250–256.
4. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін. Київ : ВЦ. «Академія», 1997. 752 с.

5. Копистянська Н.Х. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів : ПАІС, 2012. 344 с.
6. Літературознавча енциклопедія: у двох томах / авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007.
7. Кривенко С.М. Михайло Могилянський (1873–1942). *Історія української літератури : XX – поч. XXI ст. : навч. посіб. : у 3 т. Т.1.* / за ред. В.І. Кузьменка. Київ : Академвидав, 2013. С. 148–160.
8. Філософський енциклопедичний словник / гол. ред. В.І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 744 с.
9. Зінченко В.Г. До питання про межі розповідних жанрів в літературі нового часу. *Поетика* / відп. ред. В.С. Брюховецький. Київ : Наук. думка, 1992. С. 199–210.

REFERENCES

1. Danyiuk, H. (2025), *Ten days without war [Desiat dnev bez viiny]*. TOV “HALYCHYNA-PAK”, Ivano-Frankivsk, 284 p. (in Ukrainian).
2. Franko, I. (1980), “The power of land in the modern novel (1891): the historical development of the novel genre”, *Collected works in 50 vols. Vol. 28* [“Vlada zemli v suchasnomu romani (1891): istorychnyi rozvytok zhanru romanu”, *Zibrannia tvoriv u 50-ty t. T. 28*]. Naukova dumka, Kyiv, pp. 176-182. (in Ukrainian).
3. Hromiak, R. (2002), “Literary reception in comparative studies”, *Hromiak, R.T. and Papusha, I.V. (Eds.). Literary comparative studies* [“Literaturna retseptsiia v komparatyvnykh studiiakh”, Hromiak, R.T. and Papusha, I.V. (Red.), *Literaturoznavcha kosparatyvistyka: navch. posibnyk*]. Editorial and Publishing Department of TDPU, Ternopil, pp. 250-256. (in Ukrainian).
4. Hromiak, R.T. and Kovaliv, Yu.I. et al. (1997), *Literary studies dictionary-handbook [Literaturoznavchyi slovnyk-dovidnyk]*, Akademiia, Kyiv, 752 p. (in Ukrainian).
5. Kopystianska, N.Ch. (2012), *Time and space in the art of the word [Chas i prostir u mystetstvi slova]*, PAIS, Lviv, 344 p. (in Ukrainian)
6. Kovaliv, Yu.I. (Ed.) (2007), *Literary studies encyclopedia in 2 vols. [Literaturoznavcha entsyklopediia u 2 t.]*, Akademiia, Kyiv. (in Ukrainian).
7. Kryvenko, S. (2013), “Mykhailo Mohylianskyi (1873-1942)”, *Kuzmenko, V.I. (Ed.), History of Ukrainian literature: 20th – early 21st century in 3 vols.. Vol. 1* [“Mykhailo Mohylianskyi (1873-1942), Istoriiia ukrainskoi literatury: XX – poch. XXI st.: navch. posib: u 3 t., za red. V.I. Kuzmenko, T. 1]. Akademvydav, Kyiv, pp. 148-160. (in Ukrainian).
8. Shynkaruk, V.I. (Ed.) (2002), *Philosophical encyclopedic dictionary [Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk]* Abrys, Kyiv, 744 p. (in Ukrainian).
9. Zinchenko, V. (1992), *On the issue of the boundaries of narrative genres in modern literature, Briukhovetskyi, V.S. (Ed.), Poetics* [Do pyttannia pro mezhi rozpovidnykh zhanriv v literaturi novoho chasu, Poetyka, vidp. red. Briukhovetskyi, V.S.], Naukova dumka, Kyiv, pp. 199–210. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 19.11.2025 р.

Стаття прийнята до друку 5.12.2025 р.

